

ŠKOF VIKTORIN PTUJSKI (250 - ok. 303)

Sv. Viktorin Ptujski, 2003, bron, kamnit podstavek
Avtor: akademski kipar in restavrator Viktor Gojkovič

Lokacija: pri župnijski cerkvi svetega Jurija na Slovenskem trgu na Ptuju
Napis na podstavku: SANCTUS VICTORINUS / EPISCOPUS POETOVIONENSIS / CCCIII MMIII

»Okvirno v dobo vojaških cesarjev pade začetek delovanja petovionskega škofa in mučenca Viktorina, edinega poznanega literarnega ustvarjalca v antični dobi v slovenskem prostoru. Ohranila se je približno ena desetina njegovega opusa, prek katere se prvi latinski razlagalec Biblije in eden zgodnjih latinskih protiheteričnih piscev razodeva kot izredna intelektualna osebnost. Viktorin je bil ne le človek goreče vere, temveč tudi temeljite izobrazbe, ki je zajemala domala vso dotedanjo grško in latinsko krščansko književnost.«

(Vir: Bratož, R., 2007: Rimska zgodovina – 1, str. 340. Študentska založba. Ljubljana)

Z Rimljani so v naše kraje prišli tudi kristjani. V Petovioni je bila organizirana prva in največja krščanska skupnost s škofijskim sedežem na slovenskem prostoru. Ob koncu 3. stoletja je deloval škof in mučenec **Viktorin Ptujski**, ki je napisal cerkvene spise in tako postal prvi in edini znani literarni ustvarjalec podonavskega prostora. Z govorjeno besedo je širil Kristusov nauk v svoji škofiji, s svojimi spisi pa je bil učitelj vere tudi drugod. V svojih razlagah Svetega pisma se je naslanjal na grške cerkvene očete, ki pa jih ni kar prepisoval, temveč je težja poglavja samostojno pojasnjeval.

O prvem škofu Viktorinu je pisal cerkveni učitelj in prevajalec Svetega pisma sv. Hieronim (ok. 345 - ok. 420) v svoji knjigi O odličnih možeh, kjer pravi, da je bil Viktorin izobražen in plodovit pisatelj. Napisal je razlage k prvim trem Mojzesovim knjigam, k prerokom Izaiju, Ezekielu in Habakuku, k Pridigarju in Visoki pesmi, razložil je Matejev evangelij in Janezovo Razodetje. Njegova spisa **O zgradbi sveta** in **Razlaga Razodetja** sta se ohranila v latinskem jeziku, čeprav sv. Hieronim pravi, da je Viktorin bolj obvladal grščino kot latinščino.

Po tem so nekateri sklepali, da je bil najbrž grškega rodu. Večina poročevalcev o Viktorinu pa je mnenja, da je bil domačin, vzgojen v grškem okolju. V 2. in 3. stoletju je bilo v Petovioni namreč veliko grško govorečih ljudi.

Neznana sta kraj in čas njegovega rojstva, bolj zanesljiv pa je čas njegove smrti. Glede mučeništva obstajata dve domnevi: po eni naj bi umrl v času pred Dioklecijanovimi preganjanji, torej pred letom 304, po drugi pa prej, pod Numerijanovimi preganjanji v letih 283–284. Kaj se je zgodilo z njegovimi svetniškimi ostanki, ni znano. Nепreverjena ostaja trditev, da naj bi jih prenesli v Rim.

Njegovi spisi so v slovenskem prevodu z naslovom Razlaga Razodetja in drugi spisi izšli leta 1999.